

յիշան ու բախտութիւններն ու քրտար, ճաքանութիւնները քրտնք սիրտդ ու միտդ գրաւեր են, լոկ զեղխութիւնն չնկրտ չաւայտութիւններ և մարդուս կենաց մէջ պատահած վտանգներ են եւ կորստեան որդայթներ: քրտնք պահտութիւնն յաւալ ցալով, մարդուն բարեմասնութիւնները մերկացանկէ կը ճգնին միշտ: Այժմ, կը մերկացանկեն զքեզ բոլոր բարեմասնութիւններէդ և առաքինութիւններէդ և կը դպնին քեզ համար պատրաստութեան երթանկութենէդ և եթէ զանոնք թողով իմաստութեան շապաւինինք:

Այժմ զգիտեմ թէ այն գիպուածով մը երգուած երգին ուր մտաք կամ յատկութիւնը գովեմ որ բարոյական գովութեան է արեւմտաւոր և ռեցիք տնոր ցանկալի եղանակը և գեղեցիկ իմաստը (1), պոքեօք անմոռանալի յիշատակ մը և անգրաւ ու բախտութիւն մը շարժելով, ձեզ սրտին մէջ ալ, ինչ որ արդէն իմ արտիւ մէջ կը գգամ քորոցորդան երգ մի է այս քորուն մէջ յայտնի կը փայլէ բարեյիշատակ հեղինակին հոգւոյն վեհութիւնն ու հայրենասիրութիւնը, յիշուի լողին սիրտ:

(1) Այս տեղ երգ երգուած է:

որ հայրենասիրութեան յիշատակներով կը լեցունեն և քեզ ի երկիրք կը վերցունեն և թարմաստք կիւրքերը կը շնչուցանեն և մինչ մարդուս սրտին խորք ուզելով՝ անկուսպոյն խնամակեր կը քորթուցանեն, որով մարդուս փառքն ու պատիւը կ'անմահացնեն, երգաբարձ ժողով բնկերութիւններու օգուտները կը մատակարարեն: Արական սեռի սրբանքում մէջ անյողողող արիւնթիւն կը անկէ և իգական սեռին արտերուն մէջ հայրենասիրութիւն և շնորհաւորատ դոհութիւն կը բաւայլեն:

(Դիմորդ, դպրոց գնալու քառասկարութեան վրայ աշտարի խոսելէս յետոյ, ալ ըսմ ասարկուսքը ձեզ համոզումն ու հաւանութիւնը ստանալու):

Ստեփաննոյ. — Ըրդէն թէ ձեզ հազ մաղէ խօսքերէն և թէ գիպուածով մը երգուած երգին աղբեցութենէն սիրտըս լքուած է դպրոց վայելելու և գիրք կարդալու եռանդը կը փառ զգայմանս մէջ և ուստի քոհ եմ և միանգամայն շնորհագարտ և թէ ձեր եռանդուն խօսքերուն մասին և թէ ի մարիկի սցեղութեան և որով այսուհետեւ զէպ ի առաքինութիւն գիւմելուս պատճառ եղաք:

Բ Լ Ը Ո Յ Ը Կ Ը Ն

ԱՌԱՔԻՆԻ ՈՒ ՔԱՂԱՔԱՅԻՆԹ ՊԱՏԱՆԻ

(Շարժանկութեան, տես թիւ 7) և

« Իրաւցնէ առաքինի ու քաղաքաւոր ժողով մըն էր Սերովէն, պտտաս խաննց գեղին մեծը և Ոչ ներքուստ միայն կը պաշտէր զՍտոնած՝ այլ նաև և արտաքին բարեգործութիւններով, քանակալով միանգամայն որ ամենէն աւելիք ջերմեռանդն ու կրօնատէր այն է որ աւելի ցօցնէ իր մերձաւորին և

րեւոյն կերպով և կարեկցութեամբ և մարդասիրութեամբ կը վարուէր ալ մեծութեան հետ ք ինչպէս փշեանին նշմպէս մուրացիանին հետ ոչ հազուայ տին՝ այլ արգելանքը միայն կը նշայէր և խորինքը կը սիրէր և անբարաց ցաւաւ կից կ'ըլլար ք շարուն կը կարեկցէր և կը ջանար ուղղել և խիստ շատ քանակ

ուներ, բայց բարեկամ խիստ քիչ, բարեկամ կը համարէր իրեն ամեն բա-
րեբարոյ ու առաքինի տնօնիքը, թէ-
պէտ և հեռաւոր ու անձանօթ ըլլա-
լին իրմէ : Այգառները կը յարգէր,
հարուստներու վրայ չարախօսութիւն
չէր ընէր, խնայարհայ հեծ կը կենակցէր
և զօրաւորաց կը հնարանդէր, զամեն
քը հաճեցնել կը փափաքէր, և գոհ էր
թէ իր և թէ այլոց վրայ, կը ջանար
զուրիշ իրեն երախտապարտ ընել,
քան թէ ինքը ուրիշ պարտական ըլ-
լալ, գոհ ընել զուրիշ, քան եթէ
ինքզինքը :

Այս ու ատենութեան ինչ ըլլալը
չէր գիտեր, կռիւներէ կը զգուշանար,
հպարտութիւն չունէր՝ վասն զի կը
հաւատար լստածոյ, և ոչ նախանձ՝
արովհետեւ ընկերակիցիները կը սիրէր,
իչ միայն կը ներէր նախատանաց՝ այլ
և ոչ կը նեղանար, եթէ խօսքով կամ
գործքով մէկու մը անիրաւութիւն ը-
րամ ըլլալ՝ յանցանքը կը խոստովանէր,
ու կարելի եղածին չափ շուտով կը
հաշտուէր :

Երեսնէն յայտնի կը տեսնուէր պարզ
հանդարտ, անկեղծ ու բարեօրիտ
մարդ մ' ըլլալը, ոչ դաժան էր և ոչ
ալ հպարտ, ոչ բիրտ և ոչ երկնտ,
իր անձին վրայ ունեցած բնական վըս-
տահութեամբը սուրիշներուն ալ վըս-
տահութեանը ու մեծարանացն ար-
ժանի եղած էր : Ենթոփոխ բնաւո-
րութեամբ, որ և իցէ գիպուածի մէջ
ոչ մէկ բանի կ'ուրախանար և ոչ մէկ
բանով կը տրամէր, վասն զի՝ Ո՛ր ինչոյ,
կ'ըսէր, ամէն բնութեանց հետեանց գիտ-
նալ, զոր անգամ լարն է բարի ինչ բնութիւն
և ինչ որ երբէ՛ք օտարաշայ՝ այսօր ինչ քրքե-
ցնէ : Երբեք իր ըսածը գիտէ : Կ'ըսէր
գարձեալ : Ո՛ր որ իր խորհրդովն զգա-
ւաւ ընդունել ինչ տե՛ն՝ պէտք է, ինչ ո՛ր
օր յանդերձ իրեն ինչ պահանջէ, այնպէս ուղ-

ղաւթեան իր-գաց, բայց առաքինի ուղղու-
ն և ոչ զինք յանդա՛ր ինչ պէտք է, այլ եղածին
ճար ընել ինչ հարձէ :

Ենտանեացը մէջ ունեցած տհաճու-
թիւնները կը ջանար որ անէն գուր-
չելնէ : Արտի գուարթութիւնը մայի-
սի արեւուն կը նմանցընէր, որ փշոյ
մէջէն վարդեր կը բողբոջէ, աս պատ-
ճառաւ տօն օրեր իր սրգիլն ու գե-
ղացւոյ տղաքները հետն առած կը
շրջագայէր, վերջը, եթէ ժամանակ ու-
նենար, կ'ըսէր երկրիս ու երկնքին
վրեմ գեղեցկութեանը վրայ մտածել,
և կը փափաքէր որ ամեն համարիսի ու
զուարթութիւն օրերն իշտածոյ փառք
աւարով և իրեն գործոց հրաշալեացը վը-
րայ գարմանալով ոնցընեն մարդիկ :
Ինչո՞ք ծախք ինչէ՛ք թեաքին երկաւա, իմ-
նոր պետեան մը պետեալաւ համար, կ'ըսէր
մեղի, և ան ալիք ալիքնոր առջեւ էն
այնպէ՛ք նկատէր՝ որ զոր առեւել խորհիւն ու-
նի էն, զընգին ու վարդափայտ արաւշտո-
թիւնուն և ունեղծ արեմոփայտ ապաղաղար-
գիւնոյ մը ընդունալիս հանդարտութեանը,
ծաղիկայն փայտն մէկ ծիծաղ և պղպառ-
ալեան ընդունալիս : Կը խորհրդածէր
թէ՛ ոչ երբէք պէտք է սուտ ըլնել, այլ
միշտ ճշմարիտը, և երբ հարցուցին
իրեն թէ՛ աւելի որ առաքինութեան
պէտք է վարժեցընել զպատանիս, պա-
տասխանեց՝ Համբերութեան :

Թէ որ մէկը վրան գէշ խօսէր, փո-
խանակ չարիք մաղթելու՝ չնորհակալ
կ'ըլլար իր պակասութիւններէն յայտ-
նելով այնպէս զինքն ու զընտան հա-
մար :

Եթէ գիտնար որ մէկը կարօտու-
թիւն մը կամ վիշտ մը ունի, աղաչան-
քի չէր սպասեր, այլ կ'օգնէր կը միտ-
թարէր եռանդեամբ և սիրով, վն հանձ-
նութեամբ և ի ծածուկ և գիտնալով
որ Շոք փառք կրկին առած կ'ըլլայ :
Կարողութիւնը շատ չափաւոր էր :

Երիտասարդութեանը ժամանակ ճարտարական թեամբ ու խնայողութեամբ բաւական հարստութիւնը անբարեբաւ էր ։ Բայց իր ընկերակիցներէն մէկուն ըրած սխալովը վաճառականութենէ ինկաւ ։ Արտաքին այս գործադրութեան անխառն սկզբով համբերեց ։ մտածելով որ գործադրութիւններն խոտուած կը խաւրէ ։ և խոտուած բարի է ։ ուստի մեր բարւոյն համար կը խաւրէ ։ այն երանելոյն նման՝ որ մէկ թեւը կտորած ժամանակ միւսը երկինք բարձրացուցած շնորհակալ եղաւ խոտուած որ վիղը շնորոտակեցաւ ։ և կորսնցածին վրայ լարաւ տեղ՝ մնացածովը ինքզինքը մխթարեց ։ Ար ուրեմն ըստ առաջին թէ խնայելէ՝ որ հանգիստ աս տեղը քաշուեցաւ ։ ծախքերը չափաւորեց ։ խաղաղ ու քիչ բանի փափաքելով իրեններուն ապրուստին համար բաւական եղածն հոգաց ։ առանց պարտքեր գիշերելու ։ Սխալ պարտքին սատակ կը փոխնար ։ որուն համար կ'ըսէր ։ Ինչ պարտք չունիս ։ ունեցած երկու դանիւնովդ Կարապետ Ե ։

Նմանք իր դաշտերը կը մշակէր ։ տես սա այգիները ։ իրաւոյնէ պզտիկ են ։ բայց որչափ թութեր ու որթեր ունին ։ գեղեցիկ կարգաւ ։ բոլորն ալ իրենն են ։ և բարեգործութիւն մը կը համարէր իր ստակովը գեղացւոց վեճակը լաւցընել ։

Պեղացւոց հետ կենցաղաւարելով կը ջանար իրենց սխալներն արմատաքի խլել ։ կ'ուզէր որ ծերոց սովորութիւնքը մեծարեն ։ բայց ներքին ալ փորձեն ի բաց թողնել այս խօսքը թէ՛ Սխալ պարտք ։ Կարապետ Ե ։ Երամի որդերը լաւ կերպով պահելու պտուղներն աւելի պատուաստելու և որթերն յօտելու լաւ կերպեր կը սովորեցնէր իրենց ։ ինքը սովորեցուց մեղու պահել ։ գետնախնձոր մշակել ։ եղիճէ գերձան չինել ։ կենդանեաց սղեն օգտակար կերպով գործածել ։ և ձմեռուան պարապօրերուն մէջ ըմպանակ ։ շերտ ։ աթոռ ։ ռիկ և կողով շինել ։ ալէկ երկրագործ մը պէտք է որ իր երկրին ամեն հարկաւոր եղած բանը ժողովէ ։ կ'ըսէր ։

Ար և իյէ բան կ'ուզէր որ իր տեղը որտեղի և իւրաքանչիւր կահ կարաւ տեսց համար առանձին տեղ որոշուած ըլլայ ։ Սոցիալ անդին թողնել ։ արեւտունձրեւի տակ մնալով կը փձանան ։ կ'ըսէր ։ զանոնք բնութեւնը համար ժամանակ կը կորսուի ։ և անոնց խառնափնդորութիւնը մտոց անկանսնութե նշան է ։ Վեճէն չնչին բաներու վերայ ալ ինամբ ունենալու կը վարժեցընէր ։ վասն զի՝ Լիւթի վրայ խոտած Բաւերը Խոտած Ե ։

(Պիտի շարունակութիւն)

ԺԱՄԱՆԱԿԱՆ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹ

Վարդապետ Ստեփ. Փաշան օգտօն խոթեան պատճառաւ ուղեւորեցաւ Ի Յոպպէ ։

— Բաւարիայի Թագաժառանգ իշխանը սուրբ քաղաք ժամանեց ։ եւ ։ ինպէս կը լսուի ։ մտադիր է շրջագայել Պաղեստինի մէջ և նշանաւոր

տեղերը տեսնել ։ Երեւոյ իշխանը պաւտանեկութեան հասակի մէջ է և կը շրջագայէ իբրեւ պարզ ճանապարհորդ ։ առանց պերճութեան եւ շոտքութեան ։

— Ժառանգաւոր աշակերտներէն Վարդիէլ Կարապետեան խարբերոյցի